

СУЧАСНЕ БАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ

Європейський вектор розвитку освіти передбачає створення високотехнологічного та розвиненого інформаційно-комунікаційного середовища у системі освіти. Бути учасником цього середовища, вміти користуватись ним та завдяки ньому розвивати сучасну освіту є важливим завданням для сучасної учнівської молоді України. У даному ключі важливим для учнів є володіння необхідною інформаційно-комунікаційною компетентністю.

Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності є ключовим у системах освіти. Українська освіта знаходиться в стані реформування – перегляду та створення нових стандартів, навчальних програм, навчально-методичного забезпечення в галузі інформаційно-комунікаційних технологій. Виділення поняття інформаційно-комунікаційної компетентності сьогодні є важливим для розробки стандартів та навчально-методичного супроводу сучасної школи.

Робота міжнародних інститутів у розробці основних понять у сфері ІКТ є особливо важливою у сучасному світі. Вагомі міжнародні організації, такі, як ЮНЕСКО, ОЕСР, ПРООН, CEDEFOP та інші проводять постійну роботу з питань уніфікації розуміння та трактування понять у освітній сфері зокрема. Європейський центр розвитку та професійного навчання (CEDEFOP) у 2004 р. оприлюднив європейський багатомовний глосарій для визначення ключових термінів, важливих у сфері сучасної освітньої політики в Європі. Поняття “компетентність” визначене як “доведена здатність застосовувати знання, навички, особистісні, соціальні та/або методологічні здатності у роботі та навчанні, а також у професійному та особистісному розвитку”. Під інформаційно-комунікаційною компетентністю сучасні зарубіжні дослідники розуміють сукупність знань, вмінь та ставлень, що застосовуються для використання інформаційних та комунікаційних систем, включаючи засоби, здатність здійснювати веб-дизайн, розробляти презентації, використовувати графічні програми, відомості он-лайн бібліотек, веб-браузерів, програми Word та ін. (Б.Юссеф, М.Дагмані).

Питанням, пов'язаним з виокремленням та трактуванням поняття інформаційно-комунікаційної компетентності, присвячені дослідження В. П. Вембра, О. Г. Кузьминської, В.Ю.Бикова, М.І.Жалдака, Н. В. Морзе, О. В. Овчарук, С. М. Спіріна, Н.В.Сороко та ін. На сучасному етапі уточнено, що інформаційно-комунікаційна компетентність є результатом різнобічних здатностей людини. Вона передбачає такі складові: *здатності та вміння*: здобувати інформацію з різних джерел у зрозумілому вигляді; працювати з різними

відомостями; критично оцінювати відомості; використовувати у професійній діяльності інформаційно-комунікаційні технології; *знання*: особливостей інформаційних потоків у своїй галузі; основ ергономіки та інформаційної безпеки; функціональних можливостей ІКТ; *навички* з використання комп'ютерної техніки та ІКТ; *ставлення* особистості до застосування ІКТ для відповідальної соціальної взаємодії та поведінки. (О.В.Овчарук, О.М.Спірін).

Слід зазначити, що розбіжності у визначенні поняття, які стосуються формування та застосування сфери ІКТ, тісно пов'язані з контекстом, у якому вони застосовуються. Так, наприклад, у звітах Організації економічного співробітництва та розвитку підтримується думка, що нечітка термінологія в даному питанні існує через застосування різної термінології щодо сфери ІКТ відповідно до стану розвитку суспільства та інших сфер – нова економіка, е-економіка, ІКТ-сектор та ін. (new economy, e-economy, ICT sector). Це означає, що дані поняття змінюються залежно від рамок застосування.

В зарубіжних системах освіти в межах поняття ІК-компетентності лежать також такі: цифрова грамотність (digital literacy), технологічна грамотність (technology literacy), інформаційна та технологічна грамотність (information and technology literacy), технологічна грамотність (technology literacy), ІКТ-компетентність – інформаційно-комунікаційно-технологічна компетентність, ІКТ-навички – інформаційно-комунікаційно-технологічні навички (ICT skills) та ін. На жаль, сучасні дослідники сьогодні не завжди вбачають між вищеподаними термінами значних розбіжностей, а іноді їх уніфікують до одного поняття.

Слід визнати, що наукові розвідки у вітчизняній освіті й досі характеризуються суб'єктивними потребами при наданні характеристиці поняттю інформаційно-комунікаційної компетентності та вкладанню змісту у нього відповідно до цілей та теми власних розробок. Цим самим вони обмежують, або розширюють зміст поняття до спектру необхідних їм досліджуваних питань. Здебільшого дослідники під цим поняттям розуміють доведену здатність працювати індивідуально або колективно, використовуючи інструменти, ресурси, процеси та системи, які відповідають за доступ та оцінювання інформації (відомостей та даних), отриманої через будь-які медіа ресурси, та використовувати таку інформацію для вирішення проблем, спілкування, створення інформованих рішень, продуктів та систем, а також для отримання нових знань.

Отже, поняття інформаційно-комунікаційної компетентності досі перебуває на стадії дискурсу. Питання трактування таких понять: “компетентність”, “ключова компетентність”, “інформаційно-комунікаційна компетентність”, залишається досі відкритим як у міжнародних, так і вітчизняних наукових колах. А тому продовження дослідження дискусійних аспектів інформаційно-комунікаційної компетентності є важливим напрямом освітньої політики в нашій державі. Адже суспільно-економічні перетворення, технічний прогрес та реформування освіти в

Україні, яка стоїть на шляху європейської інтеграції, значно впливають як на розвиток освіти, так і на розуміння та трактування важливих понять.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К.: К.І.С., 2004. – 111 с.
2. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України: метод. рекомендації/ [В.Ю. Биков, О.В. Білоус, Ю. М. Богачков та ін.]; за заг. Ред. В.Ю. Бикова, О.М. Спіріна, О.В. Овчарук. – К.: Атіка, 2010. – 88 с.
3. Ben Youssef, A., & Dahmani, M. (2008): “The Impact of ICT on Student Performance in Higher Education: Direct Effects, Indirect Effects and Organizational Change”. In: “The Economics of E-learning” [online monograph]. *Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento (RUSC)*. 5 (1). UOC. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uoc.edu/rusc/5/1/dt/eng/benyoussef_dahmani.pdf
4. European Union. Key Competencies for Lifelong Learning. Recommendation of the European Parliament and to the Council of 18 December 2006 (2006/962/EC) // Official Journal of the European Union. – 2006. – 30 December.– P. I. 394/10 – L394/18.
5. Glossary.- Quality in education and training.- European Centre for the Development of Vocational Training, 2011. – (P.23-24) (157 p.)